

Malta

dôležité informácie

ROZLOHA	316 km ²
OBYVATEĽSTVO	531 tisíc
HLAVNÉ MESTO	Valletta (okolo 5,7 tisíc obyvateľov)
ŠTÁTNE ZRIADENIE	republika
ÚZEMNÉ ČLENENIE	6 regiónov
JAZYK	úradným jazykom je maltčina a angličtina, dohovoriť sa dá aj taliansky.
NÁBOŽENSTVO	81 % katolíci a iné

Doklady a vízum

Občania SR potrebujú na cesty na Maltu platný cestovný pas alebo občiansky preukaz. Odporúča sa platnosť aspoň 3 mesiace od plánovaného ukončenia pobytu. **UPOZORNENIE:** V zmysle nariadenia EÚ od 26.06.2012 musí mať každé dieťa vystavený samostatný cestovný pas! Zápis dieťaťa v pase rodiča už nie je akceptovaný. Zvieratá musia byť vybavené medzinárodným očkovacím preukazom. Cestujúci nesie plnú zodpovednosť za dodržanie aktuálnych pasových a colných predpisov pri cestách do zahraničia.

Colné predpisy

Bežne je povolené dovážanie darčiekov pochádzajúcich z krajín EÚ. Sú však stanovené limity na niektoré komodity na osobu: pre vlastnú potrebu 200 ks cigariet alebo 100 ks cigariet s váhou 3 gramy na jeden kus, 50 cigár alebo 250 g tabaku; 1 liter alkoholických nápojov s obsahom 22% alkoholu alebo 2 litre likéru alebo šumivého vína s obsahom alkoholu 22 % alebo 2 litre ľahkých vín; 60 g parfumu; 100 g čaju; 200 g kávového extraktu; 250 ml toaletnej vody; 500 g kávy. Ak si veziete na Maltu väčšiu finančnú čiastku, je vhodné deklarovat ju počas príchodu colným úradom.

Miestne dane a poplatky

Na Malte bola zavedená ekologická daň. Výška taxy je 0,50 EUR na dospelú osobu za každú noc strávenú na Maltských ostrovoch v akomkoľvek type ubytovania. Poplatok je maximálne 5 € za každý nepretržitý pobyt.

Poistenie

Je povinné zdravotné poistenie – Európsky preukaz zdravotného poistenia alebo komerčné zdravotné poistenie. Turistom je poskytované v štátnych zdravotných zariadeniach bezplatné lekárske ošetrovanie. V prípade ambulantného ošetrovania, resp. za dodané lieky môže od Vás miestny lekár žiadať úhradu v hotovosti. Účty a potvrdenky si starostlivo uschovajte ako doklad pre poisťovňu za účelom ich preplatenia po Vašom návrate na Slovensko. Pri poistnej udalosti kontaktujte bezodkladne asistenčnú službu podľa poistných podmienok Vášho poisťovateľa.

Očkovanie a zdravotnícka starostlivosť

V rámci bežnej turistickej návštevy nie je predpísané žiadne povinné očkovanie. Možné zdravotné riziká konzultujte so svojím lekárom. Nezabudnite si zobrať lieky, ktoré pravidelne užívate. Častým zdravotným problémom v zahraničí sú problémy zažívacieho traktu. Aby ste sa týmto problémom vyhli, odporúčame nikde nepiť miestnu vodu (ani na izbách) a vodu si kupovať vo fľašiach. Zažívacie problémy môže spôsobiť aj striedanie vysokých teplôt a chladného prostredia. Do svojej batožiny pred pobytom na Malte pridajte tiež základnú lekárníčku – lieky proti vysokej teplote, prechladnutiu, zvracaniu, hnačke alebo zápalu.

V rôznom období a lokalitách sa môže vyskytovať väčšie množstvo komárov, preto odporúčame klientom vybaviť sa repelentom, sprejom proti hmyzu, prípadne elektrickými odpudzovačmi komárov. Nezabudnite si vziať so sebou prípravky pre prípad poštípania hmyzom napr. Fenistil gél.

Miestna mena

Menovou jednotkou na Malte je 1 EUR = 100 centov. Medzinárodné kreditné karty sú bežne akceptované. Vo väčších mestách a letoviskách sú k dispozícii i bankomaty 24 hodín denne.

Časový posun

Na Malte platí stredoeurópsky čas rovnako ako na Slovensku.

Podnebie a klíma

Podnebie na ostrove Malta je typicky stredomorské. Letá sú horúce a suché, jesene teplé a zimy len mierne daždivé. Vďaka stálemu vetru však na Malte nikdy nepocítite spaľujúce horúco a nedýchateľné dusno. Priemerné ročné zrážky sú iba 583 mm. Vrchol letnej sezóny je v mesiacoch jún – september. Denná teplota sa vtedy pohybuje okolo 30 – 40 °C. Teplota vody v lete dosahuje priemerne 22,8 °C. Kúpanie v mori nie je vhodné v mesiacoch november – február. Na výlety a poznávanie pamiatok sa odporúčajú skôr jarné (kedy všetko kvitne a zelená sa) a jesenné mesiace. V zimných mesiacoch svieti slnko až 6 hodín.

Svoju pokožku chráňte, používajte opaľovací krém, slnečné okuliare, pokrývku hlavy a počas poludňajších hodín sa radšej priamemu slnečnému žiareniu úplne vyhnite. Opaľovanie žien bez horného dielu plaviek je na Malte zakázané s výnimkou niekoľkých pláží využívaných nudistami.

Pláže

Plochy piesočnatých pláží sa striedajú so skalnatými útesmi s neuveriteľným výhľadom. Malta je známa svojou prírodou, zelenými parkmi a záhradami a tiež veľmi dobrými podmienkami na hĺbkové potápanie a spoznávanie podmorského sveta. More je priehľadné a čisté, no kilometre dlhých piesočnatých pláží tu nečakajte.

Mellieha Bay: viac ako kilometer dlhá piesočnatá pláž je najväčšia a tiež najnavštevovanejšia na Malte. Ponúka ideálne podmienky pre rodiny s deťmi. Vstup do mora je tu veľmi pozvoľný a more vyhriate. V bezprostrednej blízkosti pláže sú stánky s občerstvením a ponukou vodných športov.

Golden Bay: Zlatá zátoka je jednou z najznámejších a turisticky najobľúbenejších pláží na Malte. V jej blízkosti sa nachádza parkovisko, autobusová zastávka a priamo na nej nájdete kaviareň. Chodníkom pozdĺž pobrežia sa môžete prejsť na pláže Ghajn Tuffieha a Gnejna Bay.

Ghajn Tuffieha: menšia piesočná pláž prístupná po schodoch s prudším vstupom do mora. Je veľmi obľúbená medzi priaznivcami šnorchlovania. Nad plážou sa týči opustená strážna veža Ghajn Tuffi-eha.

Gnejna Bay: obľúbená, asi 150 m dlhá piesočná pláž na severovýchode ostrova, v ktorej bezprostrednej blízkosti sa nachádza stánok s občerstvením a parkovisko.

Paradise Bay: malá úzka a piesočná pláž je skutočným rajom. Ide o obľúbené miesto pre kúpanie a šnorchlovanie. Pláž je prístupná po schodoch a nájdete tu aj reštauráciu.

Armier Bay: mimo turistických stredísk leží menšia prírodná piesočnatá pláž s očarujúcim výhľadom na susedné ostrovy Gozo a Comino.

St. George's Bay: malá mestská piesočná pláž s pozvoľným vstupom do mora, ktorá býva počas letných mesiacov veľmi navštevovaná.

Pretty Bay: piesočnatá pláž s pozvoľným vstupom do mora vhodná pre rodiny s deťmi sa nachádza v centre mestečka Birzebbuga na východnom pobreží ostrova.

Santa Marija Bay: úzka piesočnatá pláž s pozvoľným vstupom do mora a krištáľovo čistým morom na ostrove Comino. Je vzdialená asi 20 minút chôdze od preslávenej Modrej lagúny.

Ramla Bay: najväčšia a najkrajšia pláž na ostrove Gozo s červenkastým pieskom, ktorá ani počas letných mesiacov nebýva preplnená. V bezprostrednej blízkosti pláže sa nachádza stánok s ponukou občerstvenia a vodných športov.

Miestna doprava

V Maltskej republike sa jazdí po ľavej strane. Malta akceptuje medzinárodné, národné i európske vodičské preukazy. Počas jazdy na diaľnici a mimo mesta je potrebné mať rozsvietené svetlá na motorovom vozidle. Platí zákaz telefonovať počas jazdy motorovým vozidlom z mobilného telefónu. Napriek maximálnej povolenej hranici alkoholu v krvi 0,5 promile, bude vhodnejšie, ak pred jazdou nebudete požívať alkoholické nápoje. Odporúča sa využívať hromadnú dopravu, ktorej ceny sú pre slovenských turistov prijateľné. Takmer do všetkých kútov ostrova vyrážajú autobusy z hlavnej autobusovej stanice vo Vallette. Lístky sa kupujú pri nástupe do autobusu a smer jazdy býva vždy vyznačený na vozidle. Autobusové zastávky sú veľmi dobre značené a spravidla sú opatrené cestovným poriadkom. Pre cestovanie po ostrove môžete využiť služby taxi, oficiálne maltské taxi sú biele a vyzdvihnú vás kdekoľvek okrem autobusovej zastávky. Vždy dbajte na to, aby bol zapnutý taxameter. Dôležitým dopravným prostriedkom je na Malte trajekt. Najdôležitejším lodným spojením je medzi ostrovmi Malta a Gozo. Plavba trvá približne 20 minút a počas hlavnej sezóny trajekt vypláva v priebehu dňa takmer každých 30 minút. Medzi turistami je tiež veľmi obľúbené lodné spojenie medzi Sliemou a Vallettou. Jazda na bicykli nevyžaduje nosenie helmy.

Voda a jedlo

Maltská národná kuchyňa v sebe ukrýva vplyvy mnohých kultúr, ktoré žili na území ostrova v minulosti. V súčasnej dobe je veľmi evidentný vplyv talianskej kuchyne. Jedlá sa odlišujú podľa ročného obdobia. Typickým maltským pokrmom, ktorý by nemal vynechať žiadny návštevník, je fenek alebo tiež fenkata. Ide o divokého králik, ktorý sa pečie, dusí, vypráža, zapeká do cestovín, servíruje so špagetami alebo sa tradične pripravuje na červenom víne a cesnaku. Nezabudnite tiež ochutnať čiru rybiacu polievku aljottu so značnou dávkou cesnaku alebo tradičný maltský chlieb. Maľtania o ňom s obľubou rozprávajú, že je najchutnejší na svete. Aby to bol ten pravý maltský chlieb, tak ho musíte zakúpiť v niektorom z miestnych malých pekárstiev. Najlepší je, samozrejme, čerstvý. Sladkou bodkou na záver môže byť maltský nugát ochutený mandľami či lieskovými orieškami alebo kosoštvorcové zákusky mqaret plnené datľami a pečené v oleji. Rýchlym a obľúbeným jedlom počas dňa sú pastizzi, teda taštičky z lístkového cesta plnené ricottou. Typický miestny nealkoholický nápoj je Kinnie vyrábaný z horkých pomarančov a miestnych bylín. V súčasnosti je už možné ho dostať i vo verzii light. Kinnie sa podáva tiež s rumom ako Malta Libre. Milovníci vín ocenia kvalitnú výrobu vín odrôd Cabernet Sauvignon, Merlot, Syrah, Chardonnay alebo Moscato. Ak by ste chceli zažiť naozaj autentický pôžitok z maltského vína, siahnite po pôvodných druhoch Gellewza a Ghirghentina.

Voda z vodovodnej siete je nezávadná, ale napriek tomu vám odporúčame piť vodu balenú, ktorú bežne zakúpite v miestnych obchodoch. Na Malte je relatívny nedostatok vody, podľa údajov OSN je dokonca na vodu najchudobnejšie na svete. Preto vás prosíme, aby ste vodou šetrili.

Prepitné

V reštauráciách na Malte je zvykom dávať prepitné medzi 5% – 10%. Ak je však servisný poplatok už zahrnutý, prepitné nie je potrebné. Pri objednávaní nápojov v bare sa od vás nebude očakávať prepitné. Ak ste so službami, ktoré ste dostali, nadmieru spokojní, vždy môžete podľa vlastného uváženia dať prepitné navyše. Prepitné vo výške 10 % je bežné v hoteloch. Mali by ste dať odmenu aj servisnému personálu v hoteli ako sú nosiči, poslíčkovia (1 - 2 eurá za tašku). Veľmi sa cení aj malé prepitné za upratovanie, ktoré by malo byť asi 2 - 3 eurá na deň.

Tipy na nákup

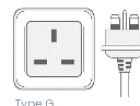
Naozaj originálnym a typickým suvenírom z Malty je mosadzné klopadlo na dvere alebo maltézsky kríž s ôsmimi hrotmi zo striebra či zlata. Obľúbené sú aj maltské potraviny ako miestny med, nakladané kapary alebo vynikajúce víno. Bežnými suvenírmí sú farebné sadrové odliatky typických rybárskych člnov s očami na prove zvanej „luzzu," kovové modely žltého maltského autobusu alebo paličkovanie čipky zo susedného ostrova Gozo.

Na celom ostrove je rad obchodov so širokým výberom tovaru. Obchody známych módnych značiek sú najmä vo Vallette a Slieme. V Slieme sa nachádza najväčšie nákupné centrum ostrova The Point. Obchody sú spravidla otvorené od pondelka do soboty od 9.00 do 13.00 hod. a od 16.00 do 19.00 hod. V turistických oblastiach bývajú obchody otvorené nepretržite až do neskorého večera, ale takmer všetky majú zatvorené v nedeľu a počas štátnych sviatkov. Najznámejší trh na Malte nájdete každý deň na nábreží rybárskej dedinky Marsaxlokk (výslovnosť „marsašlok“). Zaujímavejší je nedeľný rybí trh, ktorý je preslávený po celej Malte. Začína skoro ráno, už dopoludnia je preč najlepší tovar a na poľudní zmiznú aj stánky. Každé dopoludnie sa koná tiež trh v hlavnom meste Valletta, jeho vyvrcholením je nedeľný veľký trh, kde možno okrem oblečenia, suvenírov a zeleniny nakúpiť aj starožitnosti.

Elektrická energia

Maltská elektrická sieť funguje na frekvencii 50 Hz a s koncovým napätím 230 V, čo sú hodnoty zhodné ako v SR. Vyskytujú sa tu však britské zásuvky, čiže budete potrebovať adaptér do zásuviek. Zásuvky a zástrčky sa na Malte používajú s tromi obdĺžnikovými otvormi. Každá zásuvka máva svoj vypínač. Adaptér možno bežne zakúpiť na recepcii hotela alebo v obchodoch.

Internet a telefonovanie

Zo Slovenska na Maltu je nutné vytočiť predvoľbu +39 + predvoľba mesta + číslo volaného. Z Malty na Slovensko je nutné vytočiť predvoľbu +421 + predvoľba mesta + číslo volaného. Užitočné telefónne čísla:

Polícia: **112**
 Informácie: **190**
 Záchranná služba: **196**
 Hasiči: **199**

Bezpečnosť a kriminalita

Malta je veľmi bezpečnou destináciou, avšak okradnutí môžete byť všade. Zvlášť v turistických oblastiach sa nikdy nedá vylúčiť výskyt zlodejov. Dbajte preto na zvýšenú opatrnosť na rušných miestach a všetky svoje cennosti, cestovný pas i väčší obnos peňazí bezpečne uložte v hotelovom trezore. Trezory sú väčšinou súčasťou vybavenia izby alebo ich nájdete na hotelovej recepcii. Určite nie je rozumné brať si so sebou cenné predmety na pláž alebo ich nechávať na sedadle automobilu. Odporúča sa nenosiť tieto spolu, mať označené telefónne číslo banky za účelom nahlásenia prípadnej straty (odcudzenia) bankových kariet. V prípade odcudzenia alebo straty cestovného pasu Veľvyslanectvo vydá občanovi SR cestu na Slovensko cestovný preukaz.

Základné výrazy

Základy výslovnosti:

X = š (napr. Xlendi sa číta ako Šlendi)
 C = č (napr. Kercem sa číta ako Kerčem)
 G = dž
 le = í
 Q = k
 H = h (tvrdé)

Ahoj	Merhba
Dobrý deň (dobré ráno)	Bongu
Dobrý večer	Bonswa
Dovidenia	Sahha
Áno	Iva
Nie	Le
Ďakujem	Grazzi
Prosím	Jekk joghgbok
Koľko to stojí?	Kemm?

Ako sa voláte?	X'ismek?
Volám sa...	Jisimni...
Otvorené	Miftuh
Zatvorené	Maghluq
Vchod	Dhul
Ulica	Triq
Námestie	Misrah
Toalety	Twaletta
Muži	Rglel
Ženy	Nisa
Ambasáda	Ambaxxata
Banka	Bank
Hrad	Kastell
Lekárň	Ispizerija
Kostel	Knijisa
Hotel	Hotel (il-lukanda)
Obchod	Suq
Muzeum	Muzew
Pošta	Posta
Telefónna búдка	Telefon pubbliku
Poštová známka	Timbru
Kedy odchádza / prichádza trajekt?	Meta jitlaq/jasal il-vapur?
Kedy odchádza / prichádza autobus?	Meta titlaq/jasal il-karozza?
Chcel by som si požičať auto / bicykel.	Nixtieq nikri karoza/rota.

REKLAMÁCIE A SPIATOČNÝ LET

V prípade, že objednané služby nie sú poskytnuté v požadovanej kvalite, či rozsahu a nie je možné vyriešiť problém s recepciou ubytovacieho zariadenia, kontaktujte delegáta CK. Kontakt na delegáta je uvedený na informačných tabuliach alebo v informačných šanónoch v priestoroch recepcie ubytovacieho zariadenia, resp. priestoroch vyhradených cestovným kanceláriám. Zároveň je potrebné spísať reklamačný zápis, ktorý je následne podkladom pre reklamačné konanie po návrate z Vášho pobytu. Reklamácie bez zápisu na mieste nie je možné po Vašom návrate objektívne posúdiť.

Najneskôr jeden deň pred Vaším odchodom sledujte informačné tabule alebo šanóny CK, umiestnené v priestoroch hotela, kde budú uvedené menné zoznamy cestujúcich a hodina Vášho transferu z hotela na letisko. Nakoľko môže počas Vášho pobytu dôjsť k posunu termínu spätočného letového času odporúčame sledovať tieto informácie.

DIPLOMATICKÉ ZASTÚPENIE PRE SR NA MALTE

Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Ríme
Via dei Colli della Farnesina 144 VI/A, 00135 Rím

Tel.: +39 0636715200

Fax: +39 0636715265

Mobil: +421 2 5978 5978, +421 906 075 978 (núdzová linka-MOKC)

E-mail: emb.roma@mzv.sk, mokc-mzv@mzv.sk
cons.roma@mzv.sk (pre konzulárne a vízové otázky)

Internet: www.mzv.sk/rim

Ministerstvo zahraničných vecí SR zriadilo MEDZINÁRODNÉ OPERAČNÉ KRÍZOVÉ CENTRUM (tzv. MOKC), ktoré funguje 24/7. V prípade, že v zahraničí nastane mimoriadna situácia, predovšetkým život ohrozujúci stav, úmrtie, nehoda, ale aj strata dokladov, spáchanie trestného činu a pod., kontaktujte VÝHRADNE MOKC, ktoré koordinuje celý postup s príslušným zastupiteľským úradom.

„Prajeme Vám šťastnú cestu a príjemný pobyt“